

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **K. H.**, zast. Prof. JUDr. Zbyňkem Kiesewetterem, DrSc., advokátem, se sídlem v Praze 6, Zavadilova 22, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem v Praze 5, Křížová 25, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. 6. 2005, č. j. 41 Cad 54/2005 - 21,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádnému z účastníků řízení **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, kterým byla zamítnuta jeho žaloba směřující proti rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 28. 12. 2004, č. x. Tímto rozhodnutím byl stěžovateli od 8. 2. 2005 odňat částečný invalidní důchod, a to na základě posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Litoměřice ze dne 15. 12. 2004, kterým bylo vysloveno, že stěžovatel není částečně invalidní, neboť schopnost soustavné výdělečné činnosti u něj poklesla o 15 % a nesplňuje tak podmínky § 44 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 155/1995. Sb.“)

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu, ve které uváděl, že jeho zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý a má omezené možnosti zaměstnání. Dále uvedl, že jeho zdravotní stav mu ztěžuje obecné životní podmínky a vyslovil nesouhlas se závěry lékařské prohlídky, která stanovila pokles schopnosti soustavně výdělečné činnosti jen na 15 %.

Krajský soud v Ústí nad Labem si vyžádal posudek od Posudkové komise MPSV, pracoviště Praha (posudek ze dne 10. 5. 2005), ze kterého ve vztahu k souzené věci vyplynulo, že stěžovatel nebyl k datu vydání napadeného rozhodnutí již ani částečně invalidní podle § 44 zákona č. 155/1995 Sb. Komise uvedla, že příčinou dlouhodobě nepříznivého stavu je ztráta posledního článku palce levé – nedominantní – ruky a omezení flexe 3. prstu, aniž by došlo k celkové ztrátě úchopové schopnosti postižené končetiny. Doplnila, že toto postižení není uvedeno v příloze č. 2 k vyhlášce 284/1995 Sb. a lze ho přirovnat k postižení uvedenému v kapitole XV, oddíl H, položce 26, čemuž odpovídá 5 % pokles schopnosti soustavně výdělečné činnosti.

Stěžovatel následně zaslal soudu podání, ve kterém mimo výše uvedené zejména uvedl, že komise se nezabývala vyjádřením zaměstnavatele k charakteru pracovní schopnosti a dokumentací původního řízení, v němž byl stěžovatel uznán částečně invalidním; dovozoval nesprávnost posudku, resp. závěrů v něm uvedených. Doplnil, že jeho zdravotní stav je v důsledku úrazu dlouhodobě nepříznivý a vliv na pokles schopnosti soustavně výdělečné činnosti činí více než 5 %. Po posouzení věci se Krajský soud v Ústí nad Labem ztotožnil s posudkovým hodnocením a žalobu zamítl.

Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel včas kasační stížnost. Jako důvod kasační stížnosti uvádí důvody vymezené v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dál jen „s. ř. s.“). V kasační stížnosti provedl obsáhlou rekapitulaci stavu věci, k čemuž uvedl, že závěr komise o podřaditelnosti postižení pod kapitolu XV, oddíl H, položku č. 26 přílohy č. 2 k vyhlášce 284/1995 Sb. a závěru o 5 % poklesu schopnosti soustavně výdělečné činnosti neodpovídá závěrům původního řízení, v němž byl stěžovatel uznán částečně invalidním. Stejně jako v žalobě doplnil, že komise se nezabývala vyjádřením zaměstnavatele k charakteru pracovní schopnosti ani dokumentací původního řízení. Namítal, že požadoval znalecké posouzení věci a výslech znalce při jednání soudu, v čemž mu vyhověno nebylo. Dovozoval nesprávnost posudku, resp. závěrů v něm uvedených, neboť úraz dlouhodobě nepříznivě ovlivnil jeho zdravotní stav. Z výše uvedených důvodů stěžovatel navrhl zrušení napadeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení. Současné požádal o přiznání nákladů řízení.

Česká správa sociálního zabezpečení se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a zjistil, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná a stěžovatel je zastoupen advokátem.

Nejvyšší správní soud dále přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných stížnostních důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 43 zákona č. 155/1995 Sb., *má pojištěnec nárok na částečný invalidní důchod, jestliže se stal částečně invalidním a) a získal potřebnou dobu pojištění, nebo b) následkem pracovního úrazu.*

Podle ustanovení § 44 odst. 1 a 2 zákona č. 155/1995 Sb. *je pojištěnec částečně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 33 %. (...)Pojištěnec je částečně invalidní též tehdy, jestliže mu dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně ztěžuje obecné životní podmínky.*

V posuzované věci bylo třeba zjistit, zda stěžovatel, a to ke dni vydání napadeného rozhodnutí, splňoval podmínky částečné invalidity ve smyslu označeného ustanovení, tj. zda pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti u něj činil nejméně 33 %, nebo zda mu dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně ztěžuje obecné životní podmínky. K zániku invalidity může dojít v případě, že došlo ke zlepšení zdravotního stavu nebo jeho stabilizaci, nebo bylo-li zjištěno, že předchozí přiznání invalidity bylo výsledkem posudkového omylu nebo nadhodnocení.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující podstatné skutečnosti.:

Z obsahu posudkové dokumentace vyplývá, že dne 25. 11. 1997 probíhalo u Okresní správy sociálního zabezpečení Litoměřice řízení, podle zákona č. 582/1991 Sb., na jehož základě byl stěžovatel uznán částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., přičemž částečný invalidní důchod mu byl přiznán rozhodnutím ze dne 9. 7. 1998 s účinností od 19. 2. 1998 (do 18. 2. 1998 pobíral nemocenské dávky). Jako rozhodující zdravotní postižení v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu bylo určeno postižení po řezném poranění levé ruky, se zkrácením palce a přetětím šlach ohýbačů 3. prstu a dalšími komplikacemi. Tento stav byl vyhodnocen jako srovnatelný s postižením podle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., kapitoly XV., oddílu H, položky 32 o 40 %. O závažnosti zdravotního omezení měl rozhodnout výsledný stav po rehabilitaci, úsilí a kompenzační zácvik. Při kontrole částečné invalidity dne 15. 12. 2001 bylo posudkem lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Litoměřice PSSZ uzavřeno, že stěžovatel je nadále částečně invalidní s tím, že není již nadále částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění, ale je částečně invalidní podle § 44 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., neboť stěžovatelův dlouhodobě nepříznivý stav, odpovídající příloze č. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb., - platí v platném znění, mu značně ztěžuje obecné životní podmínky.

Při další kontrole částečné invalidity bylo potom posudkem lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Litoměřice ze dne 15. 12. 2004 vysloveno, že stěžovatel není částečně invalidní. Z posudku přitom vyplynulo, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav u stěžovatele (ztráta posledního článku palce a ztuhnutí 3. prstu) odpovídá postižení uvedenému v kapitole XV oddílu H položce 27 přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., tj. 5 %. Vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu (náročnosti povolání) se podle § 6 odst. 4 vyhlášky zvyšuje o 10 % a celková hodnota tak činí 15 %. Lékař přitom neshledal, že by se jednalo o zdravotní postižení odpovídající příloze č. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb., které by značně ztěžovalo obecné životní podmínky. Výslovně uvedl, že ztráta posledního článku palce

a ztuhnutí 3. prstu zhoršuje úchopovou schopnost levé ruky, zatímco v předchozím posouzení bylo postižení posuzováno jako ztráta úchopové schopnosti.

Následným rozhodnutím žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 28. 12. 2004, č. 750 920 2668, byl stěžovateli s odkazem na posudek lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Litoměřice ze dne 15. 12. 2004 odňat částečný invalidní důchod s odůvodněním, že nedošlo ke splnění podmínek vymezených § 44 zákona č. 155/1995 Sb. Na základě podané žaloby Krajský soud v Ústí nad Labem doplnil řízení posudkem Posudkové komise MPSV, pracoviště pro Prahu, ze dne 10. 5. 2005, ze kterého bylo zjištěno, že stěžovatel nebyl k datu vydání napadeného rozhodnutí částečně invalidní podle § 44 zákona č. 155/1995 Sb. Komise mj. uvedla, že příčinou dlouhodobě nepříznivého stavu je ztráta posledního článku palce levé – nedominantní – ruky a omezení flexe 3. prstu, aniž by došlo k celkové ztrátě úchopové schopnosti postižené končetiny. Doplnila, že toto postižení není uvedeno v příloze č. 2 k vyhlášce 284/1995 Sb. a lze ho přirovnat k postižení uvedenému v kapitole XV, oddíl H, položce 26, čemuž odpovídá i 5 % pokles schopnosti soustavně výdělečné činnosti. Následným rozsudkem ze dne 14. 6. 2005, č. j. 41 Cad 54/2005 - 21 Krajský soud v Ústí nad Labem žalobu zamítl. Opíral se přitom zejména o posudek Posudkové komise MPSV, pracoviště Praha, ze dne 10. 5. 2005, který si vyžádal, a ze kterého vyplynulo, že míra poklesu schopnosti soustavně výdělečné činnosti nedosahuje výše předpokládané právním předpisem, přitom bylo v obou případech vycházeno z odborných lékařských nálezů z doby před i po vydání napadeného rozhodnutí. Hodnověrnost závěru posudku krajský soud posuzoval v souvislosti s dalším provedeným důkazem a to posudkovým spisem OSSZ. Krajský soud s odkazem na výše uvedené stejně jako správní orgán dovodil, že zjištěný pokles schopnosti soustavně výdělečné činnosti je nižší než 33 % a u stěžovatele se nejedná ani o zdravotní postižení podle přílohy č. 4 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. a uzavřel, že stěžovatel k datu vydání napadeného rozhodnutí nesplňoval podmínky stanovené ustanovení § 44 odst. 1 a 2 zákona č. 155/1995 Sb.

S výše uvedenými závěry učiněnými žalovaným správním orgánem, jakož i krajským soudem se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud. Odůvodnění napadeného rozsudku považuje za výstižné, přesvědčivé a vyčerpávající.

Úkolem Nejvyššího správního soudu je posouzení důvodnosti kasační stížnosti, a to především z hlediska stěžovatelem uplatněných důvodů. Z kasační stížnosti vyplynulo, že stěžovatel se dovolává důvodů, vymezených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Podle uvedených zákonných ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a dále tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že rozhodnutí o nároku na plný invalidní (částečný invalidní) důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. V přezkumném soudním řízení ve věcech důchodového pojištění je k takovému posouzení povolána

ze zákona (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.) Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí, a to nejen pro účely celkového přezkoumání zdravotního stavu a vymezení dochované pracovní schopnosti pojištěnce, nýbrž i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě (částečné invaliditě), jejím vzniku, dalším trvání či zániku, třebaže jde při rozhodování o těchto nárocích především o pojmy právní. Posudek uvedené komise soud sice hodnotí jako kterýkoliv jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., nicméně, nevzbuzuje-li takový posudek z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti žádnou pochybnost, a nejsou-li v řízení zjišťovány a prokazovány jiné skutečnosti, jimiž by správnost závěrů posudku byla zpochybňována, je zpravidla v řízení důkazem stěžejním. Přitom zdravotní stav a pracovní schopnost účastníka je třeba hodnotit k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí. V případech, kdy je předmětem přezkumné činnosti soudů rozhodnutí, jímž se odnímá dávka důchodového pojištění, podmíněná dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, je třeba, aby posudek PK MPSV ČR obsahoval přesvědčivě odůvodněný závěr, proč plná či částečná invalidita k datu vydání napadeného rozhodnutí zanikla.

Tak tomu bylo i v projednávané věci. Posudková komise MPSV, pracoviště Praha, zpracovala posudek v příslušném složení, za účasti odborného lékaře - neuroložky - po studiu a vyhodnocení veškeré zdravotní dokumentace i po vlastním zjištění stěžovatelova zdravotního stavu v komisi. Zohlednila všechny stěžovatelem akcentované zdravotní obtíže a vyhodnotila i všechny lékařské zprávy. Posudková komise v posudku přitom rovněž vyjádřila, v čem spatřuje změnu posouzení stavu stěžovatele, stěžovatelův stav zhodnotila podle posudkových kritérií, blíže uvedených v předpisech, jimiž se provádí zákon č. 155/1995 Sb. (vyhláška č. 284/1995 Sb. a její přílohy). Konstatovala, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je ztráta posledního článku palce levé – nedominantní – ruky a omezení flexe 3. prstu, aniž by došlo k celkové ztrátě úchopové schopnosti postižené končetiny, a dovodila, že míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatele z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu činí pouze 5 %. V tom se sice posudek částečně rozchází se závěry lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Litoměřice ze dne 15. 12. 2004, (který uváděl 15 %), avšak ani jím stanovená míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti nedosahuje procentní hranice pro zachování částečného invalidního důchodu. O správnosti zjišťované diagnózy není tedy žádných pochyb a správný orgán, jakož i soud z ní při zaujetí posudkových závěrů důsledně vycházely.

Mezi základní posudkové závěry při oduznávání plné invalidity či invalidity částečné nepochybně patří závěry o důvodu zániku plné či částečné invalidity. Dosavadní judikatura se ustálila na tom, že mezi důvody zániku invalidity patří zlepšení zdravotního stavu, jeho stabilizace, případně posudkový omyl nebo nadhodnocení při předchozím uznání takové invalidity.

Nejvyšší správní soud je toho názoru, že v posuzované věci se jednalo při předchozím uznání částečné invalidity stěžovatele o posudkový omyl nebo nadhodnocení.

Nejvyšší správní soud neshledal namítané stížností důvody či námitky stěžovatele důvodnými. Nejvyšší správní soud se zcela ztotožňuje s právními závěry učiněnými soudem v předcházejícím řízení, přičemž skutková podstata, z níž žalovaná v napadeném rozhodnutí vycházela, měla oporu ve správních spisech a nebyla s nimi v rozporu, ani nebylo zjištěno, že by řízení před správním orgánem bylo zatíženo vadou, která mohla ovlivnit zákonnost jejího rozhodnutí. Krajský soud v Ústí nad Labem doplnil řízení posudkem Posudkové

komise MPSV, pracoviště pro Prahu, ze dne 10. 5. 2005, ze kterého bylo zjištěno, že stěžovatel nebyl k datu vydání napadeného rozhodnutí částečně invalidní podle § 44 zákona č. 155/1995 Sb. Komise mj. uvedla, že příčinou dlouhodobě nepříznivého stavu je *ztráta posledního článku palce levé – nedominantní – ruky a omezení flexe 3. prstu, aniž by došlo k celkové ztrátě úchopové schopnosti postižené končetiny*. Doplnila, že toto postižení není uvedeno v příloze č. 2 k vyhlášce 284/1995 Sb. a lze ho přirovnat k postižení uvedeného v kapitole XV, oddíl H, položce 26, čemuž odpovídá i 5 % pokles schopnosti soustavně výdělečné činnosti. Hodnověrnost závěru posudku krajský soud posuzoval v souvislosti s dalším provedeným důkazem a to posudkovým spisem OSSZ. Krajský soud s odkazem na výše uvedené stejně jako správní orgán dovodil, že zjištěný pokles schopnosti soustavně výdělečné činnosti je nižší než 33 % a u stěžovatele se nejedná ani o zdravotní postižení podle přílohy č. 4 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. a uzavřel, že stěžovatel k datu vydání napadeného rozhodnutí nesplňoval podmínky stanovené ustanovení § 44 odst. 1 a 2 zákona č. 155/1995 Sb.

Na základě právě uvedeného tak Nejvyšší správní soud nemohl přisvědčit jednotlivým námitkám stěžovatele. Nemohl tak přisvědčit stěžovateli v námitce o tom, že závěr komise o podřaditelnosti postižení pod kapitolu XV, oddíl H, položku 26 přílohy č. 2 k vyhlášce 284/1995 Sb. a závěru o 5 % poklesu schopnosti soustavně výdělečné činnosti je nesprávný, neboť podle závěrů původního řízení byl stěžovatel uznán částečně invalidním. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že závěr posudku Posudkové komise MPSV, pracoviště pro Prahu, ze dne 10. 5. 2005, o nějž se opírá napadený rozsudek krajského soudu, jak bylo výše rozvedeno, vycházel z posouzení zdravotního stavu s ohledem na míru omezení úchopové schopnosti postižené končetiny. Na rozdíl od původního posouzení, kdy bylo postižení vyhodnoceno jako podřaditelné pod „*ztráta úchopové schopnosti ruky na podkladě chybění nebo ztuhlosti všech prstů jedné ruky nebo několika prstů obou rukou*“, položka 32, oddílu H, kapitoly XV., přílohy k vyhlášce č. 284/1995 Sb., což však nebyl případ stěžovatele, bylo postižení nyní správně a způsobem odpovídajícím skutečnému stavu postižení stěžovatele (*ztráta posledního článku palce levé – nedominantní – ruky a omezení flexe 3. prstu, aniž by došlo k celkové ztrátě úchopové schopnosti postižené končetiny*) vyhodnoceno jako srovnatelné k postižení uvedenému v kapitole XV, oddíl H, položce 26, čemuž odpovídá i 5 % pokles schopnosti soustavně výdělečné činnosti („*ztuhnutí jednoho prstu*“, i když zde jde o neschopnost aktivní flexe jen posledního 1 - 2 článků 3. prstu).

Nejvyšší správní soud tak neshledal namítanou nesprávnost posudku, či závěrů v něm uvedených, jak tvrdil stěžovatel. Stejně tak podle Nejvyššího správního soudu nelze přičítat zvláštní význam vyjádření zaměstnavatele (k charakteru pracovní schopnosti), neboť rozhodnutí o nároku na invalidní (částečný invalidní) důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení, které hodnotí stěžovatelův zdravotní stav. Této námitce tak rovněž Nejvyšší správní soud nemohl přisvědčit. Dokumentací původního řízení, v němž byl stěžovatel uznán částečně invalidním se přitom komise, jak bylo výše rozvedeno, zabývala a za výše uvedené situace nebylo ani třeba provádět znalecké posouzení, jak tvrdil stěžovatel.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení rozhodl tak, že žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatel nebyl v řízení úspěšný a žalované právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona nenáleží (§ 60 odst. 1, 2 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. listopadu 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu